

DERS ÖZETİ • GÜNEŞ SİSTEMİ VE TUTULMALAR

Güneş Sistemi

Güneş ve çevresinde dolanan **sekiz gezegen**: sıralama, hafıza cümlesi, asteroit kuşağı ve gezegenleri **konum, yapı, halka ve uydu** ölçütlerine göre sınıflandırma tek sayfada. Ardından 5 çözümlü örnek ve cevap anahtarlı 10 soruluk test.

1 Temel kavramlar

- **Güneş Sistemi:** Güneş ve onun çekim etkisiyle çevresinde dolanan gezegen, uydu, asteroit gibi gök cisimleri.
- **Güneş:** kendi ışığını üreten bir yıldızdır, gezegen değildir.
- **Gezegen:** yıldızın çevresinde dolanır, ışığını yansıtır.
- **Uydu:** gezegenin çevresinde dolanır; Ay, Dünya'nın uydusudur.

2 Güneş sistemi sıralaması

- Merkür, Venüs, Dünya, Mars | Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün
- **Hafıza cümlesi:** Mustafa Vali Dün Mersin'e Jet ile Sabah Uçtu Neşeyle.
- **Asteroit kuşağı:** Mars ile Jüpiter arasındadır.
- En yakın gezegen Merkür, en uzak gezegen Neptün'dür.

3 Büyüklük ve Plüton

- En büyük gezegen **Jüpiter**, en küçük gezegen **Merkür**.
- Dış gezegenler iç gezegenlerden çok daha büyüktür.
- Plüton 2006'dan beri **cüce gezegen** sayılır.

4 Sınıflandırmanın mantığı

- Önce ölçüt seçilir, sonra gruplanır.
- Aynı gezegen farklı ölçütlerde farklı gruba düşebilir.
- Konum, yapı, halka: sınır asteroit kuşağı.
- Uydu: sınır Venüs ile Dünya arası.

Gezegenlerin sınıflandırılması: ölçüt → gruplar

Ölçüt	1. grup	2. grup
Konum	İç: Merkür, Venüs, Dünya, Mars	Dış: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün
Yapı	Karasal: Merkür, Venüs, Dünya, Mars	Gazsal: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün
Halka	Halkasız: Merkür, Venüs, Dünya, Mars	Halkalı: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün
Uydu	Uydusuz: Merkür, Venüs	Uydulu: Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Güneş Sistemi: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 SIRALAMA

Güneş'e en yakın üçüncü gezegen hangisidir? Asteroit kuşağından hemen sonra gelen gezegen hangisidir?

- 1 Sıra: Merkür (1), Venüs (2), Dünya (3)
- 2 Asteroit kuşağı Mars'tan sonra gelir
- 3 Kuşağın hemen ardındaki gezegen Jüpiter'dir

Cevap: Dünya; Jüpiter

ÖRNEK 2 HANGİSİ FARKLI?

Mars, Venüs, Neptün, Merkür: hangisi farklıdır, hangi ölçüte göre?

- 1 Mars, Venüs ve Merkür iç ve karasal gezegendir
- 2 Neptün dış ve gazsal gezegendir, ayrıca halkası vardır

Cevap: Neptün (konum, yapı ve halka ölçütü)

ÖRNEK 3 ÖLÇÜTÜ BUL

1. grup: Merkür, Venüs. 2. grup: Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün. Hangi ölçüt kullanılmıştır?

- 1 Konum ya da yapı olsaydı gruplar dörder gezegen olurdu
- 2 Merkür ve Venüs'ün uydusu yok, diğer altısının var

Cevap: Uydusu olup olmama

ÖRNEK 4 TABLO OKUMA

Karasal olup halkası bulunan bir gezegen var mıdır?

- 1 Halkalı gezegenler: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün
- 2 Dördü de dış ve gazsal gezegendir

Cevap: Yoktur

ÖRNEK 5 GEZEĞEN Mİ?

Güneş, Ay, Mars ve Satürn kartlarından hangileri gezegendir?

- 1 Güneş kendi ışığını üreten bir yıldızdır
- 2 Ay, Dünya'nın çevresinde dolanan bir uydudur
- 3 Mars iç gezegen, Satürn dış gezegendir

Cevap: Mars ve Satürn

MİNİ TEST

Güneş Sistemi: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad: _____

Tarih: _____

Doğru / Yanlış: _____

1. Güneş'e en yakın ikinci gezegen hangisidir?

- A) Venüs B) Merkür
C) Dünya D) Mars

2. Hangisinde gezegenler Güneş'e yakından uzağa doğru sıralanmıştır?

- A) Mars – Dünya – Jüpiter – Satürn
B) Dünya – Mars – Jüpiter – Satürn
C) Dünya – Jüpiter – Mars – Satürn
D) Venüs – Merkür – Dünya – Mars

3. Asteroit kuşağı hangi iki gezegen arasındadır?

- A) Dünya ile Mars B) Jüpiter ile Satürn
C) Mars ile Jüpiter D) Venüs ile Dünya

4. Aşağıdakilerden hangisi iç gezegendir?

- A) Jüpiter B) Uranüs
C) Neptün D) Venüs

5. Hangisinde yalnız dış gezegenler verilmiştir?

- A) Satürn, Neptün B) Mars, Jüpiter
C) Dünya, Uranüs D) Merkür, Venüs

6. Halkası olan gezegenler hangi grupta toplanır?

- A) Yalnız Satürn B) İç gezegenler
C) Dış gezegenler D) Karasal gezegenler

7. Uydusu olmayan gezegenler hangileridir?

- A) Dünya ve Mars B) Jüpiter ve Satürn
C) Uranüs ve Neptün D) Merkür ve Venüs

8. Merkür, Venüs, Dünya, Jüpiter: konum ölçütüne göre hangisi farklıdır?

- A) Jüpiter B) Merkür
C) Venüs D) Dünya

9. Dünya ve Mars bir gruba, Jüpiter ve Satürn başka bir gruba ayrılmıştır. Kullanılan ölçüt hangisi olabilir?

- A) Uydusu olup olmama
B) Karasal ya da gazsal olma
C) Güneş'in çevresinde dolanma
D) Işığın yansıtma

10. Aşağıdakilerden hangisi bir gezegen değildir?

- A) Merkür B) Neptün
C) Ay D) Satürn

Cevap anahtarı

1. A · Sıra: Merkür, Venüs, Dünya
2. B · Dünya 3., Mars 4., Jüpiter 5., Satürn 6.
3. C · İç ve dış gezegenleri ayırır
4. D · İç gezegenler: Merkür, Venüs, Dünya, Mars
5. A · Satürn ve Neptün asteroit kuşağının ötesindedir
6. C · Dört dış gezegenin dördü de halkalıdır
7. D · Diğer altı gezegenin uydusu vardır
8. A · Jüpiter dış, diğerleri iç gezegendir
9. B · Dördünün de uydusu var; ilk ikisi karasal, diğerleri gazsal
10. C · Ay, Dünya'nın uydusudur

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/6-sinif-fen-bilimleri-gunes-sistemi-konu-anlatimi